

stand, hvori jeg holder fast ved det. Men, som sagt, blev § 3 ændret saaledes, at det blev et frit Valg, og at de, der muligvis have Modvillie mod Kirken eller af andre Grunde ikke ville have deres Ægteskab stiftet i Kirken, kunde frit have Lov til at gaa hen til en Ægteskabsforstander og faa deres Ægteskab stiftet, kunde jeg fuldstændig billige det. Jeg er paa det Omraade — det mener jeg i alt Fald selv — saa frisindet, som man kan være. Jeg skal i Parentes bemærke, at jeg for nylig med stor Interesse har arbejdet og stemt for, at et Lovforslag om borgerlig Begravelse er gaaet igennem, thi jeg kan fuldt ud ønske, at andre faa saa megen Ret og saa megen Frihed som muligt, men paa den anden Side maa jeg dog forbeholde mig, at jeg selv personlig og de, der have samme Opfattelse som jeg, faa samme Frihed, og vi kunne ikke, fordi vi ville unde andre Frihed, dermed smide vor egen Frihed i Grams. Det kunne vi ikke, det kan jeg i alt Fald ikke, og det vil jeg ikke. Blev Forslaget, som sagt, ændret i den Retning, jeg her har antydet, ja, saa kunde jeg stemme for det, og jeg fatter ikke, hvorfor det ikke kan ske. Jeg er ogsaa fuldt overbevist om, at en Mængde Mennesker i den danske Folkekirke ud over Landet vilde være i allerhøjeste Grad taknemmelige, saafremt det blev saaledes. For øvrigt har den højtærede Kultusminister jo, saa vidt jeg husker ret, ved Sagens Behandling i det andet Ting udtalt, at han meget vel indrømmede, at den Form, som er foreslaaet i dette Forslag, ingenlunde er den heldigste. Det tyder jo dog paa, at selv Ministeren er noget betænkelig, at selv han kunde ønske det anderledes ordnet, end det Forslag, som han selv har fremsat. I og for sig maa jeg sige, at det glæder mig, men paa den anden Side er det ret sørgeligt, at Ministeren desuagtet har taget dette Standpunkt. Naar Forslaget blev ændret, som jeg har antydet, og vel at mærke § 20 i Lovforslaget blev staaende — den Paragraf, som betinger ogsaa Præsterne Frihed — vilde jeg anse det for at være et ganske udmærket Lovforslag; saa vilde jeg anse det for at være et frisindet Lovforslag, hvad jeg ikke kan anse det for nu, idet jeg ikke ser rettere, end at det, som jeg allerede har udtalt, er og vil virke som en Tvangslov. — Præsternes Frihed til ogsaa at sige nej til at indvie eller stifte et Ægteskab blev jo for øvrigt omtalt af den højtærede Kultusminister som en Umulighed, naar der skulde være Tale

om et Valg. Ved denne Umulighed maa jeg sætte et meget stort Spørgsmaalstegn. Naar den højtærede Kultusminister saa varmt, som han gjorde, udtalte, hvilken absolut og overvældende Betydning det maa have, at Kirken er i Overensstemmelse med sin Herre, synes jeg, at den samme højtærede Kultusminister maa gøre alt, hvad der staar i hans Magt, for, at Kirken kan være i Overensstemmelse med sin Herre, og naar der bliver forlangt Ting, som er blevet forlangt af danske Præster, og naar den højtærede Kultusminister, saa vidt jeg ved, ogsaa har udtalt i det andet Ting, at det er urimeligt at forlange af en Præst, at han skal velsigne Forbindelser, som ere i afgjort Modstrid med den Sædelære, som Kirkens Herre har fremsat, synes jeg, at den højtærede Kultusminister maatte gøre alt muligt for, at Præsterne — man kunde gerne sige: de arme Præster — bleve fri for det Tryk, som her er lagt paa dem i deres Egenskab af Statsembedsmænd, samtidig med at de ere Guds Tjenere i Kirken.

Jeg antager, at det af de faa og simple Ord, jeg her har sagt, nogenlunde tydelig fremgaar, hvordan jeg er stillet til denne Sag. Jeg ønskede meget gerne, at der blev en Lov ud af Forslaget, men jeg maa gentage, at jeg paa ingen Maade kan gaa med til at stemme for Loven i den Affattelse, den har. Jeg fristes stærkt til at bruge et stærkt Udtryk, men det skal jeg dog afholde mig fra. Det kunde tænkes muligt, at der, naar vi fik en kirkelig Forfatning, kunde blive Frihed for Kirkefolket til, naar Kejseren har faaet, hvad Kejserens er, at give Gud det, de mene Guds er. Det er den eneste Mulighed, jeg kan øjne for, at jeg kan stemme for dette Lovforslag. Jeg kan altsaa ikke anbefale Lovforslaget i dets nærværende Skikkelse. Jeg maa af al den Evne, der er givet mig, arbejde for, at Forslaget bliver ændret, som jeg har antydet. Det er mig navnlig ufatteligt, at et saadant Forslag kan fremsættes af en Mand som den højtærede Kultusminister, der jo nu som bekendt i en lang Række af Aar har staaet som Frihedens og Demokratiets Fører her i vort Land, at en saadan Mand kan gaa ind paa, at vi, som hænge fast ved dette at faa vort Ægteskab stiftet i Kirken, saaledes som vi selv have faaet det, og som vi ønske, at vore Efterkommere kunne faa det, ikke skulle have denne Frihed. — Og hvor ere Beviserne for, at denne Frihed ikke er mulig? Der